

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

rissimo, electi eius gratia è seculo, felicibus meritis illustres, pariter occurrerint in caelis: etiam post obitum beatis & mirificis operibus integrè viuentes, & miraculis confuscantes, ad laudem & gloriam præpotentis Dei, cui est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

MARTYRIVM SANCTORVM MARTYRVM
ELEUTHERII EPISCOPI, ET EVANTHIAE MA-
tris eius, auctore Simeone Metaphraсте.

VM Aelius Adrianus Romanis quidem imperaret, dæ-^{18. Aprilis.} monibus autem & simulacris diligenter seruiret: admirabilis quoquè Eleutherius illo tempore cognitus est, veluti quædam stella diem illustrans. Cui patria quidem fuit inclyta & magna Roma: parètes autem genere quidem nobilissimi, diuitijs verò opulentissimi, gloria etiam clarissimi. Ter consulens enim fuisse eius patrem, eius scribit historia. Sed cum essent adèd insignes, nec eis quidem de-erat nobilitas ex pietate orta & religione. Eius enim mater * Euanthia, cum diuini Pauli apostolicis admonitionibus fidem accuratè didicisset, cum studio virtutis, Dei quodè cultu erat valdè lo cuples. Ea cum hunc sanctum peperisset puerum, Eleutherium quidem vocauit ex ipso ortu: adèd autem liberaliter & honestè cum educauit, vt nomini res quoquè conuenirent.

Eleutherij patria.

Latina martyrologia vocant Anthiam.

Sic ergò educatum, cum ad virilem ætatem peruenisset, Deo & Archiepiscopo Aniceto dat eum, donum ipso dignum. Ipse enim tunc Romanæ præerat Ecclesiæ. Qui videns morum eius moderationem & alias virtutes, cum quidem primùm Diaconum, deindè Presbyterum, postremò Episcopum ordinat Illyrici: sicque lucerna, vt Euangelicè dicam, posita super candelabrum, & verbi luce illuminante multorum cogitationes: & falsam quidem mendacij doctrinam proculcante, doctrinæ sermone affluente, ad folius autem Dei cognitionem multos conuertente & deducete ad pietatem, non poterat malignus hæc ferre moderatè: sed rabie quidem in ipsum agitabatur, & grauitè spirabat contra pietatem. Totum verò subiens Adrianum, cum illo armatur contra veritatem: & ante alios omnes contendit de medio tollere Eleutheriũ, ex pijs studens demetere eos, qui erant insigniores, tanquàm spicas quasdam cæteris præstantiores: & statim cum terribili legatione mittitur Felix quidam, vnus ex Ducibus exercitũs, iussus vt & per vim adducat Eleutherium, & eum sistat ante tribunal imperatorium. Qui cum ad Christi mandram peruenisset ecclesiam, eam extrinsecus circumfudet multitudine militum: & cum intus intercepisset Eleutherium, tanquàm prædam aliquam studebat habere agnum Christi.

Matth. 5.

Deindè templum ingressus, & truculentis quidem oculis & truculentiore etiam spiritu, tanquàm ipso vultu eius, qui miserat, significans sauitiam, se ostendens ijs, qui videbant: postquàm vidit Eleutherium suauissimum doctrinæ fluentum profundentem, & ornatissimè pietatem annunciantem ijs, qui cum eo versabantur, ille mirandum in modum admirabatur Christi virtutè: & statim mutata sauitia, (visus est enim Felix, dux exercitũs ad Christi conuertitur.) fit ouis pro lupo, & pro persecutore discipulus: & priorum veluti oblitus, non latro & persecutor, sed Christi, quem persequebatur, amicus & discipulus: & despicit quidem ipsum Imperatorem: procidit autem ad pedes sancti: & ab eo tempore lubens versabatur cum magistro, illius verbis illuminatus, & in pietate confirmatus. Sed sic quidem fecit Felix, & nequaquam curauit reuerti ad eum, qui miserat. Non erat autem, id quod videbatur Eleutherio. Festinabat enim ad confessionem: eratque prompto & alacri animo ad pietatem liberè efferendam. Iter certè protinùs est ingressus, habens etiam se sequentem Felicem ducem exercitũs. Cum autem inter eundum in aquam incidissent, fit hinc Felix alius Candaces: & à diuino Philippo baptizatur, nempe Eleutherio, & idololatriæ caligine, tanquàm putrido aliquo indumento, exuitur.

Felix, dux exercitũs ad Christi conuertitur.

Act. 8. Ab Eleuthero baptizatur.

Postquàm verò itinere confecto Romam venerunt, à fidelibus quidem, qui erant

Romæ, agnitus, sigillatim de Eletherio omnia annunciat. Eletherium autem iustus Imperatoris imperabat listi ad illius tribunal. Ille verò tam magno & excelsio animo ingreditur, ac si non ad certamina, sed ad festum accerferetur. Quem cum adspexisset Imperator, ut vidit eum esse & iuuenem, & formosum, & virtutis ornamento & animo & oculis decorum: Cur, inquit, ô Eletheri, patria relicta religione, deorum cultum nihili faciens, nouum quendam Deum colis: idque cum non solum sit aperte mortuus, sed etiam mortem subierit turpissimam? Eletherius autem ei, qui se tam stultè gerebat, nec respondendum quidem esse arbitratus: & alioqui ipsum Christum in ijs, quæ pro Christo passurus erat, imitans, stabat tacens. Sed responde, rursus dixit Imperator: Qui sit, quòd te tam stolidè geras, & in hunc Christianorum cultum insanum te immiseris? Deindè aliquantum remittens de acerbitate: Pare, inquit, mihi, & dijs inuictis sacrificia. Si enim persuasus conuertaris, honores tibi prabebo maximos: Sin autem non pareas, grauissima inferam supplicia.

Luc. 21. - Eletherius verò Domino inuocato, qui dixit: Nolite esse solliciti, quomodo aut quid respondeatis. Dabitur enim vobis, inquit ille, sapientia, cui nullus poterit resistere: Quomodo, inquit, potero sustinere talibus dijs seruire, aut alij sustinenti assentiar? Quomodo autem non magis vobis consuluerim ab eis deficere: & si non pareatis, vestram desleam amentiam, quòd ratione à Deo honorati, effecti estis viliores lignis & lapidibus, adeò ut hæc deos esse putetis: & non solum esse, sed etiam bene esse existimetis: idque vero Deo relicto, qui ratione constituit vniuersum: Cælum enim & terra sunt opus manus illius. Sumus verò nos ex ijs, quæ creauit, opus pulcherrimum & preciosissimum: etiam si tanquam in pugna nocturna ignoramus id, quod est amicum & hostile: & aduersus nostrum quidem Dominum bellum gerimus: eos autem, qui sunt verè nostri inimici & hostes, dæmones, inquam, nostros, ô insaniam, putamus esse dominos, & eos honoribus extollimus & sacrificijs. Ego igitur Domino meo adhareo, & semper adhærebo: & Christo meo seruiam, ignominias vestras & honores, & has pueriles laruas suppliciorum, infantium esse plagas reputas. Mihi enim, ut meus dixit doctor Paulus, totus mûdus est crucifixus, & ego mundo: & mori pro Christo, delicia mihi sunt & exultatio. Ira plenus per hæc euadit Imperator, & grabatum iubet afferri æneum, & ei multum quidem ignis subferri: supra eum autem nudum extendi athletam, & sic perpetuò deflagrare, donè omninò interiërit.

Dirè cruciatur. Postquam autem hæc citò facta sunt, martyr insiluit in grabatum, & totus in toto fuit extensus. Ciuitas verò ægrè ferens id, quod factum fuerat, (omnes enim ferè conuenerant ad spectaculum) exprobrabant Imperatori crudelitatem: Cur, dicentes, vir adeò clarus, genereque & sapientia insignis, malè perit, tanquam infamis quispiam? Deus autem dolorem alleuabat è superis: & tanquam quodam rore refrigeratus, & in molli herba cubans, martyr sentiebat voluptatem. Imperator autem postquam animi rabiem tormento iam satis lenierat, existimans eum iam esse mortuum, iubet illinc tolli illius corpus. Postquam è lecto ferreo surrexit martyr, non solum illæsus, sed etiam lætus & alacer: & extollam te Deus meus rex meus, canebat cum gaudio, & laudabo nomen tuum perpetuò. Laudabo Deum, qui lætificat iuuentutem meam. Quoniam generatio & generatio laudabit opera tua, & potentiam tuam annuntiabunt, & miracula tua narrabunt. Postquam verò Deo sic glorificato, audaciùs deinceps adstitit ante tyrannum: Adspice ad me, ait, ô Imperator, quem tu existimasti ab igne exedendum, & intellige eum, qui à me prædicatur. Agnosce autem tuorum quoque deorum imbecillitatem. Hanc audaciam & dicendi libertatem, suam esse contumeliam Imperator arbitratus, & se victum esse opinatus, quòd contemneretur, supplicium eo excogitat maius & vehemētius. Rursus ergò in medio proponitur craticula, igne quidem subtus accensa: oleo autem desuper adspersa, & flammam grauitè accendens. Sed ne tunc quidem gratia neglexit martyrem: sed simulatque fuit ipse impositus craticulæ, ignis statim fuit extinctus, & carbones emarcuerunt: craticula verò, tanquam non oleum, sed aqua potius desuper fuisset infusa, ipsa quoque erat frigida, sanctum conseruans illæsum.

Pfal. 144. Quid verò? cum his ne fuit extincta ira Imperatoris? Nequaquam: sed rabie semel percitus, & ad alia quidem nihilo meliùs affectus, quam cæcus: ad hoc autem solum intuens, ut dijs suis gratificaretur in sancto puniendo, qui quidem sunt omninò dæmones homicidæ, rursus iubet afferri sartagine, ceramque & picem, & adipem in eam

Ponitur in craticula.

Ignis extinguitur.

eam iniici: multo verò igne subtrus accendi, & sic in ea rursus extendi martyrem. Postquam ergò factum fuit, quod fuerat imperatum, & sartago tota erat candens: stetit autem martyr quoque subiturus supplicium: Nè differas, inquit Imperator, ò Eleutheri. stas enim medius inter mortem & vitam. cura id, quod tibi futurum est conducibile. Nam ego quidem magnam tui curam gerens, nè malè pereas, in te sum affectus, tanquam in germanum filium: nec vellem per deos, virum tam nobili loco natum, & qui est ipse ad eò bonus, tam disertus, & tam pulchra specie, seipsum inconsideratè iniicere in periculum: idque propter nihil aliud, quam propter pernicitiam vanam & inutilem. Postquam autem stetit martyr aduersus hæc generosè decerrans, aptè probis remunerans blanditias, & illum lupum appellans Arabicum, vt qui ouibus Christi insidetur, tandem hæc quoque adiecit: *Quicquid feceris, non mihi persuadebis, vt ab hac pia & beata desistam constantia.*

Lingua subdola diaboli.

Martyris constantia.

Hic Adrianus animo fauciat, verbis relictis, ad facta se contulit, & iubet eum extendi in sartagine. Quod cum factum esset, eadem, quæ prius, rursus sunt consecuta: & ignis quidem mutatur in rorem: aura verò quædam suavissima formem ac generosum virum refrigeravit. Adrianus autem nesciens, quid ageret, cum ei mutarentur omnia in contrarium, sedebat animi dubius, bouem habens in lingua, vt dicitur, & linguam vinctus profundo dolore. Quem cum vidisset sic affectum is, qui tunc erat Præfædus vrbis, nomine Corebo, ad noua inuenienda tormenta vir egregius, & ad faciendum aliquid, quod aduersus necessitatem esset acre & efficax, (erat autem Christiani dogmatis non omninò ignarus, sed & quæ Felici exercitûs duci acciderant, verbis acceperat, & Christianorum fidei veluti quædam femina & initia in corde acceperat: adhuc verò sectabatur res gentilium, plurimi faciens colere & obseruare Imperatorem) Ipse autem tunc videns Adrianum dubitantem, & nescientem quomodo se in sanctum gereret, accedens: Ego te, inquit, ò Imperator, liberabo à negocijs, & hunc iuuenem, qui repugnat tuis iussis, docebo nunquam tale quid aggredi. Sed clybanus quidem inferatur æneus: acuti autem obelisci infigantur in vtraque eius parte, & mox scies Eleutherium aut paruissè, aut malè periissè. Hæc verò dicens, non animaduvertebat se leonem putare posse terrere ictu arundinis. Hæc tamen placuerunt Imperatori, & citò confecta machina, martyr in cælum tollens oculos tam qui cernuntur, quam qui sub adspæctum non cadunt, & totam mentem in cælum defigens, & præ gaudio totus quasi à Deo afflatus: Ago tibi gratias, inquit, Domine Iesu Christe & Deus, quod me talibus & tantis bonis sis dignatus: quod me manu tua potenti virtute accinxeris, quod pro tuo nomine talia tibi pati visum sit. Et nunc adspice de cælo, & vide qualia contra me fabricantur, qui te oderunt: & libera animam meam à iaculo eorum, & à viris sanguinum, qui bonus es, serua me: vt sciant omnes, te esse solum Deum & gloriosum in toto orbe terrarum. Deinde etiam pro ijs ipsis, qui illum cruciabant, sicut Stephanus pro ijs, qui eum lapidibus appetebant, orans: Tange cor eorum, dicebat, ò Domine, qui es multa misericordiae, & tuum sanctum eis nomen fac sit cognitum, & deduc ad tuam voluntatem: vt cognoscant te solum verum Deum, & desistant à pernicioso cultu simulacrorum: Quoniam benedictus es in secula, Amen.

In sartagine vrendus extenditur.

Precatio sancti martyris.

Ag. 7.

Cum Corebo sic orantem attendisset martyrem, veluti accenso, qui erat ei repositus, carbone pietatis, repente mutatur longè pulcherrima mutatione: & tanquam non is esset, qui paulò antè excogitabat supplicia aduersus martyrem, accedens ad Imperatorem: Pro quo, inquit, maleficio, aut pro quo crimine his poenis afficitur Eleutherius? aut pro qua causa morte tam acerba damnatur? Imperator verò hac inopinata auditione valdè commotus, toruè intuens Corebonem: Num tu es, inquit, is, quem ego nõui, Corebo? Quidnam autem tibi accidit, aut quidnam tibi factum fuit? Nunquid te cepit aurum ab illius matre acceptum, & tam repente mutauit? Quàm multa verò etiam à multis alijs tibi data, potuerint conferri cum meis donis, quem ego & opibus & gloria & mea familiaritate & coniunctione beatum Romæ reddidi? Quod si plura desideras, licet tibi nostris frui affatim: tibi sunt aperti omnes mei thesauri: ex his hauri ambabus manibus, neque te ipsum ita prodas, à femina furto sublatus, & paucis auro emptus. Corebo autem iam totus repletus bono spiritu, & martyris precibus mentem habens illuminatam, exclamauit illud admirabile & dignum quod celebretur: Precium tuum, dicens, tecum eat in perditionem. Tuæ verò pecuniæ sint fomes igni, qui te manet. Quid enim tua spõte cæcutis, & conaris mouere ea, quæ sunt immobilia? idque cum didiceris experientia, quod nullus quidem ex tuis dijs potest vllum ex ijs,

Corebo profectus ad Christum conuertitur.

Hæc est mutatio dexterae excelsi.

qui adfunt, in ignem iniectum feruare. Is autem, quem colit Eleutherius, reddit eum & igne potentiorum & quouis alio supplicio.

His sic dictis, dici non potest, quanta ira & infania repletus fuerit tyrannus. Solent enim reuera validae amicitiae validas quoque similiter parere inimicitias. Vnde etiam iubet Praefectum eodem puniri clibano, quo ipse consuluerat, ut puniretur Eleutherius. Cum ergo iam appropinquaret tormento, Ora pro me, clamauit Corebo martyri, & me arma his armis, nempe Christi signaculo, quibus ducem exercitus munisti Felicem. Sic ergo Corebo armatus a martyre, & protinus iniectus in clibanum, ipse quoque mansit similiter ab igne non expugnatus. Adrianus autem his tormentis defessus, eum condemnat, ut ei caput amputetur. Et Corebani quidem sic succedit finis martyrij: & qui a multis a seculo desideratur, hic breui tempore thesaurum arripuit. Quenam vero sunt Eleutherio postea consecrata? Primum quidem ipse in clibanum immittitur: deinde etiam obeliscis, ut videbatur, transfigitur. Et clibanus quidem rursus, sicut prius, extinguitur: conuertuntur autem protinus cuspides obeliscorum, quodammodo carnem honorantes martyris, & eius, qui punit, animae arguentes caecitatem: quinetiam multos ex ijs, qui adstabant, attrahentes ad Dei cognitionem, qui haec faciebat miracula: qui etiam, Magnus est Deus Christianorum, clamabant, qui nobis praedicatur per Eleutherium. Rursus ergo & haesitatio & magnus dolor inuadit tyrannum. Et tunc quidem martyrem tradit in custodiam: Postea autem eximios ex ijs, qui ei parebant, conuocatos congregat: & cum toto die deliberasset, ubi & quonam modo Eleutherius subiret supplicium, visus est ei locus quidem carcer: modus vero maxime miserabilis, nempe per famem.

Corebo mittitur in clibanum.

Capite damnatur.

Eleutherium nihil laedit clibanus.

Multi credunt in Iesum.

Dan. 14.
3. Reg. 17.

Et postquam haec visa sunt, multos quidem dies in carcere decertauit cum fame. Sed qui olim Danieli, & Eliae per volucrem alimentum suppeditauit, eum quoque alit per columbam, & eius animam implet bonis. Et ille quidem agebat gratias, quod his magnis bonis sit dignus habitus: Tyrannus autem insaniebat, & quod ostensum esset machinationem fuisse imbecillam, efferabatur: & ideo equos feros & minime mansuetos, eis longe sauior, iubet iugo alligari, & eis etiam alligari Eleutherium: ut cum equi, qui iugum ferre non didicerant, & erant alioqui feri, strepitu currus valde essent perturbati, & huc & illuc temere ferrentur, martyri, petris & alijs alliso, diuellerentur & lacerarentur carnes: ut sic particulatim & membratim concisus, abrumperet animam. Sed nec haec ei processerunt ex animi sententia: sed quomodo ille non cessabat ea operari, quae ad vim faciendam pertinebant, & ad afferendum

Christus liberat martyrem suum.

Ferae sancti virum venerantur.

interitum: ita nec Christus ea prouidere, quae spectabant ad salutem. Angelus enim ex caelo adueniens, & feros illos equos repente reddidit mites & mansuetos: & cum soluisset Eleutherium, eum immittit in currum: & cum direxisset equos ad montem vicinum ciuitati, effecit, ut martyr ascenderet leniter & placide. Ei vero aliud quoque accedit admirabile & contra opinionem. Nam cum sic in montem venisset martyr, & deinde rationale sacrificium, consuetam Deo laudem, sacrificaret, quae aderant animalia, ursi & leones, & si quae erant aliae ferae, accedentes circundant Dei famulum, & ei blandiuntur: & tanquam illius vocem intelligentes, benedicere coeperunt & adorare: & hoc significabant, quod & in terram annuerent, & rursus in aërem pedibus efferrentur, & alijs etiam gestibus corporis. Sed sic quidem ferae, perinde ac si martyr esset chori institutor & ductor, & cum is incepisset canere, ea quoque choream implentes circumsiliebant & quasi respondebant, & magistrum, quoad eius fieri poterat, sequebantur admirabiliter.

Seruat hostes suos a feris.

Adrianus autem non solum martyris, sed ne ipsarum quidem ferarum reuerbatur intelligentiam: sed cum ad illas venisset audiendas, erat idem Adrianus multis etiam feris & asinis insipientior & efferatior. Multi enim, quibus curae erat venatio, cum haec suis vidissent oculis, renunciarunt Imperatori: Sed ille erat, ut est in proverbio, asinus ad lyram. Non solum enim miraculo nihil euasit melior, sed etiam armatos emisit milites, mox comprahensuros Eleutherium. Ferae autem non conseruabant parem in illos obseruantiam: sed ut quae accuratè scirent sui Domini discernere amicos & inimicos, cum primum eos viderunt, celerrimè in eos ferebantur: & parum absuit, quin eos discerperent cornibus & dentibus, nisi martyr illis quidem tanquam freno aliquo non adspectabili, iniecta oratione, iussisset eas reuerti vnde venerant. cum militibus vero metum soluisset, & qui cum armis fuerat, eis aduentum

uentum exprobrasset: (neque enim ad paricidam aliquem venisse aut latronem, quos oportebat, cum nutu solum significassent, sequentem habere eum, qui ab eis quaeritur) hoc cum dixisset, læto & alacri animo sequebatur, multum differens in itinere: & si nihil aliud, dicens oportere eos reuereri ferarum intelligentiam, & ex eis capere certum exemplum ad eum, qui ipsos creauit, agnoscendum. Deinde optime cum eis differuit de regno calorū & gehenna: & sic per totam viam benignissime admonens, & docens, tantam vim habuit, vt multis ex eis persuaderet, efficeretque, vt lux veritatis luceret in illorum animis. Postquam verò Romam peruenerunt, Imperator statim maximam conuocat concionem, volens habere plurimos testes interitus martyris.

Postquam autem fuerunt omnia parata, & frequens conuenit populus, secus euenit, quam putabat Imperator. Qui enim aderant, non martyris occisionis, sed Christi, quæ in ipso erat, virtutis fuerunt potius testes, omni exceptione maiores. Nam læana quidem admodum sæua in eum immittitur: quæ instar teli magno impetu irruit & ad sanctum accedit, non vt Eleutherium discerperet, aut vel exiguo morsu eum offenderet: sed potius vt illius pedes præ magna amplecteretur beneuolentia. Quod quidem fecit accurrens. Inclinauit enim ceruicem eius pedibus: lingua vero lambebat eius plantas. Videbatur autem ægrè ferre, quòd non etiam vocem haberet humanam, quæ pro pietate loqueretur cum martyre. Sed nec hæc persuadent Imperatori, qui erat duro corde, sicut ille Pharao, vt pietatem ex eis disceret: sed vt quibestiam damnasset imbecillitatis, quòd ea esset fœmina, iubet etiam marem simul immitti in martyrem. Ille verò veluti contendens cum fœmina, & non minus beneuolus volens videri in athletam, illam quidem repellit: ipse autem accurrens, pedes amplectitur, adhæret, lambit, exilit, gestu, adpectu & motu suam annunciat beneuolentiam. Ex ijs verò, qui aderant & hæc videbant, qui animæ quidem oculis vt cunquè intuebantur, protinus clamabant magnum esse Deum, qui colitur ab Eleutherio. Quorum autem mentis visus cæcutiebat, ij sanctum vocabant planum & maleficum, qui hæc solis præstigijs falsò faciebat apparere. Sed fieri non poterat, vt in his diuina quiesceret iustitia: sed oportebat omnino obstrui labra dolosa, vt diuinus dicit Dauid, quæ aduersus iustum loquebantur iniquitatem, in superbia scilicet & contempione: sicut etiam obstructa sunt, & vltimo siluere silentio. Nam inter loquendum icu percussi, qui non cadebat sub adpectum, protinus accipiunt mortem præmia blasphemie.

Iniquus autem Imperator in summam adductus dubitationem, postquam videt omnia cedere martyris menti & gratia, eum mortè condemnat, quæ gladio sit ei afferenda. Nam quoniam martyrij cursus non poterat aliter finem accipere, & hic ipse athleta venire ad Christum, quem desiderabat, ipsum quidem, qui sunt huius rei ministri, gladio interimunt. Deinde matrem quoquè, quæ erat eius collo circumfusa, & ei magis corde quam ore adhærebat: nihil autem muliebre aut maternum loquebatur, neque tali filio indignum, sed eius certaminibus lætabatur & gloriabatur: immisericorditer impij filio suo adhærentem interficiunt. Quidnam verò erat conuenientius, illòsne fecisse cum essent mali, an illam esse passam, cum esset pia in Deum & amans filij? an cum sic moriente filio esse mortuam, & non abesse à præmijs filij matrem, quæ eum pulchrè erudit: sed eos communiter sisti ante communem Dominum, & apud eum manere, vt sacra dicit scriptura, matrem propter filium lætantem?

Qui autem erant pij ex Illyrico, quicunque quidem tunc aderant, cum diligenter eorum extulissent reliquias, ijs, qui erant Romæ fideles, qui eas diligenter inquirebant, vbinam essent, significant & communicant: & sic cum ambo eas vixissent & conuiuissent, & vt par est honorassent, ipsas piè sepeliunt: Christianis diuitias, quæ non possunt eripi, morbis & malis spiritibus propulsandis præfens remedium: Ad gloriam patris & filij & spiritus sancti, nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

S. APOL-

Non pauci milites conuertuntur.

Læna lambit eius plantas.

Læna lambit eius plantas.

Item leo.

Planum, id est, imposito rem.

Psal. 30.

Vltio in blasphemias.

Cæditur gladio cum matre suo.

Psal. 121.

S. APOLLONII, SENATORIS ELOQVENS-
TISSIMI, PRAECLARVM MARTYRIVM, AVTHORE

*Eusebio Caesarensi, Eccles. Historie lib. 5. cap. 20. interprete do-
ctissimo viro Iohanne Christophorsono.*

18. Aprilis.

Pax Eccle-
siae sub Co-
modo Im-
peratore.

Odem tempore, Commodo Imperium Romanum gubernante, nostra religio ad pacatum & trāquillum statum traducta fuit, & pax (diuina gratia largiente) omnes ecclesias in toto terrarum orbe occupauit. Quo quidem tempore salutaris Dei sermo hominum mentes cuiusque generis adeo attraxit ad piam Dei, rerum omnium conditoris, religionem cultumque, vt iam Romae complures & genere illustres, & rerum affluentia admodum locupletati, vnā cum omni familia & cognatione sua, se ad suam ipsorum salutem amplexandam recipere. Verum istud virtutis hosti, & inuidia natura sua exaestuanti diabolo minime ferendum videbatur: & propterea varias deintegrō machinas contra nos astute fabricare aggressus est. Nam Apollonijum, virum inter fideles politioris literaturae studijs & philosophiae notitia plurimum celebratum, in iudicium adducit: & vnum ex eiusdem Apollonij seruis, ad hanc rem valde accommodatum, qui hominem accuset, excitat. Caeterum huic misero ac perditō intempestiue & incommode in iudicium ad Christianum accusandum ingredienti, actutum (quoniam indices, qui Christianorum nomina solum, quia Christiani essent, deferebant, Imperatoris edictum neci dare mandauerat) crura suffringebantur, Perennio iudice contra eum talem sententiam pronunciantē. Ille autem Deo charissimus martyr, cum iudex ab illo obnixē petijisset flagitassetque, vt fidei suae rationem corā Senatu redderet, simulatque accuratissimam orationem apologeticam pro fidei, quam profitebatur, defensione coram omnibus recitasset, sententia Senatūs securi percussus, decessit à vita. quippe vetus lex apud illos ex-
tabat, Christianos, qui semel in iudicio comparuerant, nisi professionis suae sententiam mutarent, non omnino liberos dimittendos esse. Istius verò coram iudice verba & responsa, quae ad Perennij rogata dabat, & orationem apologeticam apud Senatum habitam, si cui lubitum sit accuratè cognoscere, ex libro nostro, quem de veteribus martyribus composuimus, manifestò intelliget.

Pena in
delatores
Christia-
norum.

S. Apolloni-
us securi per-
cutitur.

VITA S. VRSMARI EPISCOPI ET CON-
FESSORIS, AVTHORE RATHERIO VERO-
nensi Episcopo.

PRAEFATIO AVTHORIS.

Lobiense
monasteriū
est in Came-
racensi dice-
cesi apud
Binchium.

Anso scri-
psit vitam
S. Vrsimari,

Ominis reuerendissimis, patribus dilectis, & doctoribus eruditis, cuncto etiam Christicolarum gregi, in Laubiensi cœnobio degenti, Ratherius, eiusdem cœnobij quondam monachus, modò verò Veronensium episcopus, vtroque hoc licet diuinitatis dono indignus, ea in Domino, quae suis ipse fidelibus parauit ab initio. Apud venerabilem nupèr sanctae Cumanæ Ecclesiae iusto Dei iudicio exulans episcopum, reperi libellum, pauca de virtutibus continentē domini ac specialis patroni nostri, sancti videlicet Vrsimari Episcopi: continentia rerū quidem, auro obrizo topazioque preferenda: locutionis verò solœcismis ita pro sui modulo refertissima, vt nōsse difficile fuerit, vtrum scriptoris negligentia, an dictatoris id contigerit insipientia. Quod cum non parum pro tempore nos offendisset, curauimus ea eiusdē operis solūmodo corrigere vitia, quibus aut in sensu lectoris naufragare poterat intellectus, aut quae nimia sui deformitate fastidium ingererent audientibus. Simplex autem, & vt ita dicamus, penè rusticus cum totus sermonis textus alrum videri possit sapientibus, à nobis ideo minimè penitus visus est commutandus, quia & sanctarum auctores scripturarum ferulas contemnere nouimus grammaticorum: & doctrinam simplicem piscatorum, quam sophismata philosophorum, Deo magis placuisse, in saluatione conuersarum ubique cernimus nationum. Epistolaris verò praefatio cuiusdam Ansonis, sancti, vt credi potest, quanquam non adeo diferti viri, quam eidem suo operi prap-

præposuit, omittenda visa est omnino, ut ipsa quoque authoris in ea lateat omnimodo dis-
 intentio. Recipiat igitur vestra paternitatis sanctissima charitas hunc à vestro, non au-
 demus dicere, filio, sed seruulo, & equidem, prò nefas, fugituo, quantulumcunque be-
 nigna instructionis nostræ fructum, & cum his, quæ apud vos leguntur, charitatiuè con-
 ferat, si benè consonent. Sin aliàs, discernat prudentissimum vrbauitatis vestrae pala-
 tum, quid ex his melius aliquid sapiusque contineat, & hoc pro meliori sapiusque
 utendum retineat. Illud solerter minùs eruditis nobiscum consulendo, cogitatis, quia
 iuxta cuiusdam sapientis sententiam, bona est locutio, planè & suauiter congruenter-
 que mouens audientem: tantum abest, ut historia aliquid continere debeat crepe-
 rum, dum non ob aliud sit edita, quàm ut res gestas præsentium vel præteritorum, ad
 notitiam transferat futurorum. Precor interea, inter huius mundi miserimè fluctuan-
 tem naufragia, orationum vestrarum contineat ancora: id ipsum ab exiguitate licet ut
 postuletis mea, modò tanti peccatoris non dedignetur Dei pieras intendere suffragia.
 Deus autem pater Domini nostri Iesu Christi aperet vos in omni bono, ut faciatis eius
 voluntatem, perficiens in vobis per gratiam spiritus sancti, quod placitum est sibi, per
 eundem Christum Dominum nostrum. Apud cuius clementiam, pium intercessorem
 iugiter inuenire mereamur Vrsmarum sanctissimum pontificem, cuius vitam in præ-
 senti elucidare disponimus, ad laudem & gloriam omnipotentis Trinitatis, & ædifica-
 tionem populi conuenientis.

NARRATIO.

BEatus igitur Vrsmarus episcopus, bonorum omnium præco-
 nio dignus, pago Theoracensi, & villa, quæ vocatur Fleon, 18. Aprilis.
 oriundus, à Domino est electus per prædestinationem, pri-
 usquàm seculo daretur per originem. Patria S. Vrsmari. Grauidæ nanque ma-
 tri eius de eo, apparuit quidam venerandus senex per visum, Viso ma- tris eius. in manu sua tenens puerulum, pronunciansque, Accipe, in-
 quit, hunc puerulum, nutriens eum. Magna verò fames ean-
 dem tunc temporis oppræsserat regionem. Respondens verò
 mulier, ait seni: Vndè hoc faciam domine, cum desit mihi pa-
 nis ob magnitudinem, quam patimur, famis? At ille dedit ei
 panem valdè candidum, dixitque ei: De hoc pane nutries il-
 lum. Quem cum accepisset mulier, creuit inter manus eius magnus valdè. Tunc mulier
 inquit: Istud quod video, quid signat domine? Cui ille: Filium, inquit, es paritura, qui
 de regno aliquam Christo lucrificiet partem. Quod postea verum fuisse, ipse ore mon-
 strauit & opere. Tantam siquidem à Domino gratiam est consecutus, ut omnes pabulo
 verbi diuini reficeret, qui ad eum gratia colloquendi venirent. Iterùm autem mater
 eius depressa somno, aliam visionem vidit continuò. Scalas quippe contra se stare vi-
 debat, cuius cacumen caelos rangebat, per quam idem puer scandens, caelum ingredie-
 batur. ipsa verò eundem vsque ad scalas est profecuta cacumen: sed sequi, ut assererat,
 potuit, consequi omnino non potuit. In se itaque reuersa, cognouit illicò hæc veraciter
 omnia suum, quem clausum vtero detinebat, præfigurare filium. Hæc & his similia
 quàm plurima de proprio mater cognouit filio, & ante natiuitatem, & postea, quæ pro-
 lixum est enarrare per singula. Exultans itaque in Domino mater, aiebat: Scio certissi-
 mè, quòd Dei operante clementia, magnus erit filius meus, quem gesto, & felicem me
 talis nati susceptione profiteor.

Editus itaque puer, Vrsmarus est vocatus, adultusque doctoribus sacrarum tradi-
 tur scripturarum. Qui imbuerunt eum sacris literis diuinaque lege, non mediocriter, Dicitur sa- cras literas valdè reli- giosè. sed perfectè: nec seculariter, sed monasticè atque regulariter. Ab ipsa verò pueritia se-
 nilia exequens opera, nequaquam in voluntate propria, sed in voluntate ambulabat
 diuina. Crescente sanè ætate, etiam morum probitate pollebat. Erat enim corpore Virtutes eius. castus, mente incorruptus, amabilis cunctis, affabilis vniuersis, animo benignus, cor-
 pore pulcher, prudentia callens, fortitudine vigens, temperantia serenus, iustitia feue-
 rus, longanimitate perfectus, elemosynis largus, abstinentia parcus, patientia & humi-
 litate præditus, mansuetudine ac pietate refertus, charitate non ficta repletus, fide ro-
 busta stabilis, spe inconcussa longanimis. Harum verò omnium virtutum commercia
 exaggerabat eius in animo cuncta suauiter disponens sapientia Dei. Sermo quoque
 eius, iuxta Apostolum, sale erat conditus. Si quando opportunum tempus videret, Colos. 4.
 sine

sine ædificatione proximorum horam transire minimè sinebat. Terrena quoque cuncta despiciens ac caelestia concupiscens, illi soli vacare desiderabat, cui se totum à pueritiae deuotus tradiderat: orationi frequenter incumbens, cum lachrymis & compunctione cordis Dominum deprecabatur, vt quæcunq; meditaretur vel ageret, in conspectu eius accepta forent. Ipse verò, qui eas potenter inspirauerat, misericorditer piis dignatus est exaudire preces.

Creatur antistes.

Iohan. 10.

Nora mirabilem abstinentiam.

Patiètiã.

Iob 1.

Psal. 33.

Facundiam.

Potestas eius in daemones.

Iohan. 8.

Mat. 3.

Matth. 16.

Diabolus à Christo illulus.

1. Cor. 2.

Ephes. 6.

Pastoralem deinde cathedram adeptus, tanta Domini sublimatus est gratia, vt penè omnes mortales anteiret, seculumque habitans, nihil in se seculi haberet. Scripturarum denique doctor, monasteriorum constructor, prouisor ecclesiarum, tam custos animarum, nutritor orphanorum, defensor viduarum, redemptor captiuorum erat. Gregem sibi commissum ita diligebat, sicut veritas ipsa diligendum docuerat. Nam si gratia fuisset, vt antiquitùs, vesania tyrannorum, mori pro ouibus Dominicis minimè trepidasset. Quid plura? Vir iste dissimilis longè fuit illis hominibus, quos nunc passim cernimus nostris temporibus. Neque audiuimus aliquem, qui absque carnificis gladio tam diro cruciatus sit martyrio. Nos verò idonei non sumus enarrare vel scribere omnes, quas in seculo pertulit, passiones, praesertim cum nouem annis & decem hebdomadibus absque alimonia vixerit panis. Cibus verò ipse, quem sumebat, tam tenuis & modicus erat, vt eo sustentari nemo posset mortalium, nisi miraculo, vt ipse, diuino. Omnes autem, qui eum cernebant aut audiebant loquentem, mirabantur quòd tam robustus esset & eloquens, absque alimonia panis viuens. Aqua verò, eius erat potus, & aliquoties sicera: qua tamen paululum raroque utebatur. Viuus illius is erat, quem absque officio dentium sumere posset. Tanta quoque eius erat patientia in huiusmodi atque alijs tribulationibus, vt posset comparari patientiæ Iob beatissimi, qui non peccauit labijs suis, nec stultum quid contra Deum locutus est. Laudem e contra Domini concinebat, atque, secundum Prophetam, benedicebat Dominum in omni tempore, laus eius semper in ore ipsius resonabat. Conijcere verò possumus veracissimè, quòd vir iste de illo viuebat pane, qui de caelo pro nostra descendit redemptione. Nam, sicut supra diximus, ita facundus erat dono spiritali, vt quasi fons fluens, aut fluuius videretur inundans. Quæcunq; verò prædicabat ore, adstruebat actione: validiora esse sciens exempla, quam verba: & plus esse opere docere, quam voce.

Operæ precium verò iudico fore, iam nunc prosequi stylo, quam efficax viro sancto inerat virtus ad effugandos hostis antiqui in cursus. Erat quoddam monasterium, quod dicitur Malbodium, duodecim ferme millibus à Laubaco suæ prouisionis distans conobio, in quo erat sanctimonialium turba non modica. Quarum vnã spiritus inuasit malignus, cœpitque eam vehementer laniando vexare, atque per os eius immunda & turpia loqui. Porro illic inhabitantes grandis horror inuasit, nimiusque pavor etiam corda vicinorum perterruit. Tenentes autem eam sorores, dicebant ad daemones increpando: Quomodo introire ausus es famulam Dei? Et subiungebant, dicentes: Impurissime daemon, exi ab ea. Quibus ille respondens, dicebat: Non exhibo, priusquam Ursinus episcopus veniat, & ipse me exire compellat. Hanc autem confessionem nequaquam ei ascribi, qui ab initio mendax fuit, & in in veritate non stetit, sed Dei imperio cogente vera eum fatemur dixisse, non spontè: sicut & in euangelio, Scimus, aiunt daemones, quòd sis filius Dei. Quod vtique cum esset veracissimum, præter alia innumerabilia beati Petri prodit testimonium, iisdem verbis Domino interroganti gloriosè præbentis confessionis responsum: tamen quadam sui parte mendacissimum mentitam esse malitiam, testis est Dominica passio, ab impijs instinctu patrata diabolico. Nam licet nouerit pro salute humani generis Christum venisse, nesciens tamen ordinem liberationis nostræ, illusus est morte Dominica, quasi auis decipula. Ostensa namque mortalitate, quam ille interimere appetebat, carnis, abscondito captus est hamo diuinitatis. Ceterum si indubitanter sciret hunc esse Christum filium Dei viui, agnouisset mortis legibus nequaquam posse teneri. Si agnosceret posse non mori, non hunc suaderet crucifigi. Non enim intellexit humanæ perditionis audacissimus laniator, quòd suo frustraretur imperio, in Saluatorem mundi seuiendo. Ignorauit antiqua malitia, quia ius perditionis humanæ non amitteret, si se à redemptoris hominum sanguine continuisset. Vnde & Apostolus: Si hunc, inquit, principes seculi cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent. Principes verò quos dixerit seculi, ex alia eius sententia conijcere possumus, qua ait: Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum,

harum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus. Ipse quoque Dominus: Princeps, ait, Iohan. 14. huius mundi venit, & in me non habet quicquam. Quamuis & de Herode & Pilato non incongruenter possit accipi, secundum illud, quod Psalmista voce dicitur: Adstiterunt Psal. 2. reges terrae, & principes conuenerunt in vnum aduersus Dominum, & aduersus Christum eius. Sed illi principes specialiter vnius populi, non principes seculi generaliter appellati sunt. Cum ergo veracissimum sit, Tu es Christus filius Dei viui, testimonio B. Matth. 16. Petri: mendacissimum est, Scimus, quia sis filius Dei, testimonio diaboli. Et sicut Petro ait: Quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus, qui in caelis est: ita & diabolus calliditas astutiae & subtilitas naturae hoc confiteri non fecit, sed vis atque potestas eius, qui ad eum destruendum de caelis aduenit. Ut verò diuina illic in homine latente praesentia tortus, mentiendo verum dixit dubius: ita hic Dominica in beato Vrsmaro operante potentia, verum dixit inuitus: in vtroque verò non suo voto usus, sed iubentis imperio coactus. Altera igitur die, ordinante Dei prouidentia, affuit B. Vrsmarus episcopus. Cumque relatum ei fuisset de ea, quae à diabolo vexabatur, puella, iussit illic ipsam sibi exhiberi. Quod cum factum fuisset, ille non de sua, sed de Domini praesumens virtute, acceperit libro, cepit legere exorcismum super caput eius. Dehinc benedicto oleo nares, oculosque & os eius linuit, & protinus immundum ab ea spiritum Dæmonia- caliberatur fugauit. Liberata tamen puella, pauor quidam, qui praesentia diaboli seminatus fuerat, adhuc pectoribus vicinorum inerat. At vir Domini praecipit sibi aquam cum sale deferri: quibus benedictis, iussit spargi per cuncta monasterij loca: & sic omnis pauor cum auctore suo satana discessit. Aque benedictae efficaciam.

Alio quoque tempore ducta est ad eum puella quaedam secularis, plena daemone, quam iussit sibi in oratorium deferri. Quo facto, praecipit eam vinculis, quibus stringebatur, absolui: & post hæc cepit Dei potentiam super caput ipsius inuocare, ipsumque daemone, ut à plasmate Dei viui recederet, increpare. Mirum in modum hostis ille antiquus cepit continuo anxius & fremere, diuersasque ac diras voces emittere. Sanctus verò Vrsmarus iussit eam extra oratorium trahi, ipseque subsequens, percussit eam tribus vicibus baculo, quem gestabat manibus. Tum spiritus nequam exijt ab ea tam ce- Alia obsec- la curatur. leriter, ac si ipse fuisset percussus. Quam mox beatus pontifex sanissimam oratorio reddidit, perungensque oleo benedicto, liberam abire permisit. Habebat sanctus pontifex neptem in iam dicto monasterio Malbodiensi, quam ipse paruulam commendauerat sanctae Aldegundi. Quae postquam fuisset adulta, orta est quaedam in eius collo seu a- S. Aldegundis. mis infirmitas, quae gutteria dicitur sermone Gallico. Adstruebant verò medici, quòd aliter curari nequiret, nisi carne incisa cum vncino ferreo, foras morbus traheretur. Hoc autem illis facere cogitantibus, contigit superuenire sanctum Domini pontificem. Qui accessit ad se medico, interrogauit eum, dicens: Dic mihi, vtrumne valeas sanare eam. At ille ait: Nequeo, nisi cum vncino ferreo carne incisa, morbum foras traham. Audiens autem vir Dei hoc, omnino facere prohibebat: quia oppidò eam diligebat, & periculosum hoc valde esse cernebat. Verum imponens manum saepius die illa super ipsum vulneris locum, dicebat: Vide filia, nè patiaris tibi ferrum imponi. Credo enim in Domini pietate, quia ipse te liberabit ab hac infirmitate. Nocte verò eadem vir sanctus vberimas preces fudit ad Dominum ob eius salutem. Lucescente verò die altera, à strato sospes surrexit puella, intantum, ut nec vestigium infirmitatis remaneret in ea.

Eodem quoque tempore alia agrota intra eiusdem monasterij septa iacebat tam valido languore obfessa, ut omnes, qui eam videbant, de salute eius prorsus desperarent. Quae cum audisset tanti viri aduentum, cepit virtute, qua poterat, dicere: Obsecro, ut rogetis illum ad me venire: confido enim in Deo, me reualituram quanto cyus, si eum videre meruero. Quod cum beato viro fuisset intimatum, absque mora ad illam accessit: cumque intuitus eam fuisset, eleuata manu, signum sanctae Crucis super agro- Signo crucis depellit febrem. tam fecit, & illicò fugata febre, mulier conualuit, vitamque sibi à Deo per interuentum sancti viri redditam, saepissime multis ipsa narrauit.

Post hæc itaque venerabilis pontifex cernens paulatim sibi vires corporis minui, suaeque diem vocationis imminere, curam cepit non paruam gerere, nè grex sibi commissus relinqueretur sine pastore. Tunc, annuente Deo, optantibus cunctis sanctus Er- S. Erminus succedit S. Vrsmaro. minus eligitur, vir omni bonitate repletus, atque magistro moribus adæquandus: cunctis verò istius temporis hominibus merito praefendus. Quem benignus pater ut filium charissimum monuit amabiliter, quatenus gregem sibi commissum sollicitè pasceret, moribus & verbis secum ad aethera transferre satageret. Quod ipse agendum suscepit

Obit vir
sanctus.

pit quidem molestè, sed, Deo cooperante, strenuè peregit : inchoauit humiliter, sed perseverauit feliciter. Bonus igitur gregis Christi pastor Vrfmarus, moribus & annis maturus, digna suscepturus meritorum præmia, cælestia inuitatur ad regna. Qui precibus charissimorum, quos in Christo nutrierat, filiorum, suum fideli creatori commendans spiritum, ipsis præsentibus exultans in Domino, carnis quartodecimo Calendas Maij soluitur ergastulo, victurus in secula cum Christo: angelorum euectus ministerio, cælesti infertur paradiso: vbi sine fine patriarcharum fruitur fide, prophetarum spe, apostolorum confessu, martyrum collegio, confessorum ac virginum contubernio, cunctorumque cælicolarum oblectatur perenni tripudio. Corpus verò illius à discipulis religioso compositum officio, cultu est honorifico tumulatum. In cacumine quippe montis, cuius radicibus iam extructum adiacet monasterium, oratorium est in honore sanctæ Dei genitricis constructum, in quo deposuerunt beati corporis thesaurum: vbi diuina pietas demonstrat quotidie, cuius meriti illic habeantur reliquæ, ad laudem & gloriam maiestatis suæ, cuius honor, decus & potestas permanet sine fine, Amen.

* Osberro

VITA S. ELPHEGI CANTVARIENSIS ARCHIEPISCOPI ET MARTYRIS, AVTHORE * OSBERNO,
eiusdem Cantuariensis ecclesiæ monacho.

19. Aprilis.

Monasticū
viuendi in-
stitutum ar-
ripit S. El-
phegus.

Principium nascendi à splendidissimis natalibus trahens Elphegus, magna prudentia & summa humilitate vitam instituit. Cuius animi ingenui atque vitæ innocentia parentes admirati, literarum eum scientia & Christiana religionis sapientia imbuendum tradiderunt. Qui totum philosophiæ studium conuertit ad diligendum Deum, illum nosse, illi parere, illius iugo mancipare se semper desiderans. Tactus itaque maiestatis spiritu, paternæ hereditatis negligens, maternum dolorem, cum ab ea vnicè diligeretur, obliuiscens, mundum deseruit, & in monasterio nomine

Viuit in-
clusus & so-
litaris, &
multi se ei
adiungunt.

Derhirst, religionis habitum suscepit: vbi priuata desideria propriasque voluntates cœpit abigere, cunctorum famulatu subiacere, omnium se quasi quoddam instrumentum exhibere, Deum infatigabiliter diligere, ieiunijs & vigilijs vacare. Et quidem quibuscunque potuit, studuit prodesse: quibus autem prodesse non potuit, saltem non obesse conatus est. Transactis autem in monastica religione aliquot annis, cum videret tempus adolescentiæ præterire, arctioris vitæ semitam arripere, singulareque cum antiquo hoste certamen inire contendit. Egressus itaque de monasterio, peruenit ad locum Bathonia vocatum: vbi aqua calida de terra emergens, balnearum vsu pro voluntate præstat. Ibi habitaculum construens, se inclusit, & rigore incredibili corpus suum ieiunijs & abstinentia afflixit. Confluebant ad eum in breui nobiles quique, suarum vulnera animarum detegentes, & consilium salutis ab eo perquirentes. Vnde factum est, vt non parua monachorum turba intra tempus exiguum

Vltio diuina in monasterio audiuit.

Culpabat autem non modicè vir sanctus illos, qui secularem habitum mutarent, & vitam non mutarent. An non, inquit, mendacij tibi plenus videtur, qui quod non est, esse se ostentat, dum aliud simulat in veste, aliud gestat in corde? Sanctius est enim, vestem non mutare, quàm sub veste vitam negligere. Cum autem amplissima mansione perfectam sobrietatis legem discipulis in dixisset, atque carnales appetitus refrenare docuisset, ipse in angusta domuncula se inclusit: summas tamen causas & negocia ad eum fratres referebant. Plerique interea monachorum fidei & professionis immemores, laxatis obedientiæ frenis, medijs noctibus furtiuos cibos edere, ebrietati operam dare, lasciuire, & prorsus quæ inhonesta sunt, quantum latens audacia sinebat, operantur. In cuius sceleris capitalem ira Dei desauit pariter & occidit. Nocte verò quadam Elphego more solito sacras excubias faciente, voces & strepitus intra monasterium audiuit. Egressus autem foras, fratrem quendam miserè afflictum & iacentem vidit: super quem horreni aspectus & sordidissimi amictus homines stabant, qui raris eum atque ignitis serpentibus flagellabant. Euigilante autem illo, & præ doloris angustia diros ululatus emittente, tortores illi talia improperando dixerunt: Nec tu obedi-